

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Ko e Hā 'Oku Lea'aki 'e he Tohitapu Fekau'aki mo e Mapule'i Kita (Temipalanisi)? — The Foundation · Ngaahi Konga Tohitapu KJV mo e Ngaahi Fika 'a Strong

THE FOUNDATION · THE ORIGINAL STUDY, SET IN THE ANCIENT ORDER

Temperance — Tokāteline Fakatohitapu Tefito'i

LEA FAKAHU'OFA

Fanongo he ki ha lea 'oku mātu'aki fiema'u. Ko e fua 'o e Laumālie ko e mapule'i-kita — ko e lea faka-Kalisi ko e egkrateia (G1466, mapule'i-kita), ko e mālohi 'i loto, ko hono pule'i 'o e kita 'a ia 'oku ne 'a'ana. 'Oku 'ikai ko e mālohi 'oku ne kapa'i ha kolo; ka ko e mālohi 'oku ne pule'i ha laumālie. 'Oku fokotu'u 'e he ako ko 'eni ha founga 'e ua 'i ho'o 'ao. Vakai ki ha tu'i na'e 'ikai lava ke ne pule'i ia tonu: koe'uhi ko ha ngoue fanga siate na'a ne tokoto ai he mohenga, tafoki hono fofonga, pea 'ikai loto ke kai ha me'akai — pea 'i he ngata'anga na'a ne fakatau ia ia. Pea 'oku 'ikai ke ne to noa pe. Na'e manavahē 'a Saula ki he kakai. Na'e 'ofa 'a Pelami ki he totongi. Na'e sio 'a 'Ivi pea to'o. Na'e fekau 'e Tevita pea to'o. Na'e fokotu'u 'e he tokotaha kotoa ha me'a ke mā'olunga ange 'i he le'o 'o e 'Otua, pea na'e foaki 'e he tokotaha kotoa 'a ia tonu ke ma'u ai ia. Pea toki vakai ki he Foha. Na'e fiekaia ia, ka na'e 'ikai loto ke fekau'i 'a e ngaahi maka. Na'e sio ia ki he ngaahi pule'anga kotoa pe, ka na'e 'ikai loto ke punou. Na'e fakaongokovi ia, ka na'e 'ikai ke ne toe fakaongokovi. Neongo ko e Foha ia, na'a ne ako 'a e talangofua. Pea ko ho'o fakafiemālie eni: ko e pule'i ko eni 'o koe kita 'oku 'ikai ko ho'o ngāue tokotaha pe — ko e fua ia 'o hono Laumālie, pea 'oku fai totonu 'a e 'Otua ke ne teuteu ha hala hao. Ke ke kumi ki ai.

'ENI TOLU 'E FIU 'A 'ENI AKO 'O TALI:

1. Ko e hā 'a e mateuteu (temperance), pea 'oku hā mei fē?
2. 'Oku fēfē 'a hono fakatau 'e ha tokotaha 'a'ana, 'i he founga na'e fakatau ai 'a Ehapi mo 'Isoa 'akinautolu?
3. Ko hai 'oku hoko ko e sīpinga haohao 'o e mapule'i-kita, pea ko e hā 'oku fakatupu 'e he fakalongolongo?

LEA MĀHINO FAKAKALESI

“**Fakama'uma'u**” — **G1466 egkrateia** — fa’a fakama’uma’u-ia, ta’ofi kita, temipalanisi
ko e fua ‘o e Laumālie ko e mapule’i-kita

“**Fakalata**” — **G1467 egkrateuomai** — ke fakaakonaki ki he tae’ofa, ke ta’ofi, ke fa’a fa’a
‘Oku fakaangatuku ‘e he tangata kotoa pē ‘oku feinga ke ma’u ‘a e ikuna ‘i he me’a kotoa pē.

“**fakapotopoto**” — **G4996 sophronos** — mo e loto poto, fakalata, mo e māta’ofa
He ‘ako mai ‘a e ‘alo’ofa ke tau mo’ui fakapotopoto ‘i he māmani ni.

“**fakatau**” — **G591 apodidomi** — ke foaki atu, ke tuku atu, ke fakatau atu
Ko ‘Ēsau, koe’uhi ko ha konga me’akai pē taha, na’a ne fakatau atu hono tofi’a ‘o e ‘uluaki fānau

“**fakavaivai’i**” — **G5013 tapeinoo** — ke fakamā, ke fakavaivai, ke faka’ulungāngofua
he fakavaivai’i ia, pea hoko ‘o talangofua ki he mate

“**Lau’ikovi’i**” — **G3058 loidoreo** — ke valoki’i, ke lau’ikovi’i
‘i he’ene lau’ikovi’i, na’e ‘ikai te ne toe lau’ikovi’i

NGAAHI LEA MĀHU'INGA FAKAHEPELŪ

“**fakatau**” — **H4376 makar** — ke fakatau atu, ke tukuange
kuo ke fakatau koe ke fai kovi ‘i he ‘ao ‘o Sihova

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ko e makar (H4376, ke fakatau atu) ko e fo’i lea ia na’e lea’aki fekau’aki mo ‘Ahapi; ko e apodidomi (G591, ke fakatau atu) ko e fo’i lea ia na’e tohi fekau’aki mo ‘Isoa. Ko e ongo lea kehekehe, ka ko e fuakava pe taha: ‘oku fakatau atu ‘e ha tokotaha ia koe’uhi ko e me’a ‘oku ne holi ki ai. Ko e fakama’uma’u ko hono tauhi ma’u pe koe, koe’uhi ke ‘oua na’a fakatau atu koe.)

ANCHOR FAKATAHATAHA'ANGA

Kaletia 5:22-23 Ka ko e fua ‘oe Laumālie, ko e ‘ofa, mo e fiefia, mo e melino, mo e kātaki fuoloa, mo e angavaivai, mo e angalelei, mo e tui **[G1466 egkrateia ■]** (23) Mo e angamalū, mo e ta’ekona: pea ‘oku ‘ikai ha fono ke ta’ofi eni.

KO E ANGAMALŪ — KO E TA’OFI KITA — KO E FUA IA ‘OE LAUMĀLIE.

(Ko eku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — fakatokanga’i ‘a e tu’unga ‘o e fa’a ta’ofi ‘a e loto: ‘oku ‘i loto ia ‘i he fua ‘o e Laumālie. ‘Oku ‘ikai ko ha ngāue ‘a e tangata ‘i he ‘uluaki; ko e fua ia. ‘Egkrateia (G1466, fa’a ta’ofi ‘a e loto) ko e mālohi ‘oku ‘i loto — ko hono pule’i ‘o e tokotaha tonu. ‘I he potu ‘oku nofo ai ‘a e Laumālie, ‘oku tupu ai ‘a e fua ko ‘eni, pea ‘oku ‘ikai ha lao ‘oku feku’i ki he ngaahi me’a pehē.)

I. KO E TAIMI ‘OKU ‘IKAI ‘I AI ‘AE FAKA’ULUFONUA KIA IA PĒ — ‘EIHĒPI

A. 1 Tu’i 21:1-4 Pea hili ‘ae ngaahi me’a ni, na’e ma’u ha ngoue vaine ‘e Napoti ko e tangata Sasilili, ‘aia na’e ‘i Sasilili ‘o vāofi mo e fale faka’ei’eiki ‘o ‘Ehapi ko e tu’i ‘o Samēlia. (2) Pea na’e lea ‘a ‘Ehapi kia Napoti, ‘o pehē, “Tuku mai ho ngoue vaine, koe’uhi ke u tō ai ‘ae ngaahi ‘akau iiki, he ‘oku ofi mai ia ki hoku fale: pea te u totongi ‘aki ia ha ngoue vaine ‘oku lelei hake; pea kapau ‘e lelei kiate koe te u fakatatau hono totongi ‘aki ‘ae pa’anga.” (3) Pea na’e pehē ‘e Napoti kia ‘Ehapi, “Ke ta’ofi au mei ai ‘e Sihova, ‘a ‘eku foaki ‘ae tofi’a ‘o ‘eku ngaahi tamai kiate koe.” (4) Pea na’e hū atu ‘a ‘Ehapi ki hono fale kuo māfasia mo mamahi koe’uhi ko e lea na’e lea ‘aki kiate ia ‘e Napoti ko e tangata Sasilili; he kuo pehē ‘e ia, ‘e ‘ikai si’i te u foaki ‘ae tofi’a ‘o ‘eku ngaahi tamai kiate koe. Pea na’a ne tokoto hifo ‘i hono mohenga, pea ne tafoki atu ‘a hono mata, pea na’e ‘ikai te ne kai ha me’a.

KO HONO TA’EFAKAPULE’I IA — NA’E MAMAFA, LOTOMAMAHI, MO ‘E ‘IKAI KE KAI IA HE ‘IKAI KE NE LAVA ‘O MA’U ‘AE ME’A NA’E FIEMA’U Kiate IA.

B. 1 Tu’i 21:7 Pea na’e pehē kiate ia ‘e Sisipeli ko hono uaifi, “Oku ke pule eni koā ki he pule’anga ‘o ‘Isileli? Tu’u hake, mo ke kai, pea tuku ke fiefia ho loto: te u ‘atu ‘eau kiate koe ‘ae ngoue vaine ‘o Napoti

ko e tangata Sesilili.”

KO E FAKA'OFO 'A SISIPILI KE TA'OFI 'AE FONO 'O E 'OTUA KO E ME'A TOTONU NA'E TALITALI KI AI 'AE FIEKAIA FAKALIELIA 'O EIPI.

C. 1 Tu'i 21:20 Pea na'e pehē 'e 'Ehapi kia 'Ilaisiā, “Kuo ke 'ilo'i au, 'a koe ko hoku fili?” Pea na'a ne pehēange, “Kuo u 'ilo'i koe; koe'uhi kuo ke fakatau atu koe ke fai ha ngāue kovi 'i he 'ao 'o Sihova. **[H4376 makar ■]**

KUO FAKATAU ATU 'E 'EHAPI IA KE FAI HA NGĀUE KOVI 'I HE 'AO 'O SIHOVA.

D. 1 Tu'i 21:25 (“Ka na'e 'ikai tatau ha tokotaha mo 'Ehapi, 'aia na'a ne fakatau ia ke fai 'ae ngāue kovi 'i he 'ao 'o Sihova, 'aia na'e ue'i hake 'e hono uaifi ko Sisipeli. **[H4376 makar ■]**

NA'E 'IKAI TATAU HA TOKOTAHA MO 'EHAPI, 'AIA NA'A NE FAKATAU IA KE FAI 'AE NGĀUE KOVI, 'AIA NA'E UE'I HAKE 'E HONO UAIFI 'O'ONA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko ha tu'i, ka na'e 'ikai lava ke ne pule'i ia. Na'a ne ma'u ha pule'anga kotoa, ka na'e fakalotomamahi'ia ia 'e ha ngoue fu'u 'akau mo to'o 'ene holi kai. Ko e fo'i lea ko e makar (H4376, ke fakatau): na'a ne foaki atu ia koe'uhi ke ne ma'u 'ene holi. Ko e fa'ahinga 'oku 'ikai ke 'i ai 'a e mateuteu — 'oku 'ikai ke 'o'ona 'e he tangata 'a e holi, ka 'oku 'o'ona 'e he holi 'a e tangata.)

II. E FAKATAŦA 'O HONO FAKATAU'I KOE — HA ME'A KUO FAKAMA'ONGO'ONGO'I KE MĀ'OLUNGA AKE 'I HE TALANGOFUA KI HE 'OTUA

A. 1 Samuela 15:24 ¶ Pea na'e pehē 'e Saula kia Samuela, “Kuo u fai angahala: he kuo u fai talangata'a ki he fekau 'a Sihova, pea mo ho'o lea: ko e me'a 'i he'eku manavahē ki he kakai, pea u talangofua ki honau le'o.

NA'E MAHU'INGA KIA SAULA 'ENE MANAVAHĒ MO E FAKAMĀLŌ 'AE KAKAI 'I HE TALANGOFUA KI HE LE'O 'O E 'OTUA.

B. 2 Pita 2:15 Kuo nau si'aki 'ae hala totonu, pea 'alu hēhē, 'o muimui 'i he hala 'o Pelami ko e foha 'o Posoa, 'aia na'a ne manako ki he totongi 'oe ta'emā'oni'oni:

NA'E MANAKO 'A PELAMI KI HE TOTONGI 'OE TA'EMĀ'ONI'ONI 'O LAHI HAKE 'I HE TALANGOFUA KI HE 'OTUA.

C. Senesi 3:6 Pea 'i he mamata 'e he fefine 'oku lelei 'ae 'akau ki he kai, mo matamatalelei ki he mata, pea ko e 'akau ke velelele ki ai ke fakapoto'i, na'a ne to'o ai hono fua, 'o kai, pea na'a ne 'ange foki ki hono 'husepāniti, pea na'a ne kai.

NA'E TOKANGA'I 'E 'IVI 'A E MATAMATALELEI 'O E FUA'AKAU MO E HOLI KE FAKAPOTO'I 'IA 'O LAHI HAKE 'I HE FAKATALANGOFUA KI HE FOLOFOLA 'A E 'OTUA.

D. 2 Samuela 11:2-4 ¶ Pea na'e hoko 'o pehē 'i he efiafi 'e taha, na'e tu'u hake 'a Tevita mei hono mohenga, pea na'a ne 'eve'eva ki 'olunga 'i he tu'a fale 'oe tu'i: pea na'a ne mamata mei he tu'a fale ki he fefine na'e fai 'ene kaukau; pea na'e hoihoifua 'aupito 'ae fefine ke sio ki ai. (3) Pea na'e fekau 'e Tevita ke fehu'i pe ko hai 'ae fefine. Pea na'e tala mai, 'Ikai ko Patisepa ia, ko e 'ofefine 'o Iliami, ko e uaifi 'o 'Ulia ko e tangata Heti? (4) Pea na'e fekau atu 'e Tevita 'ae kau talafekau, 'onau 'omi ia; pea na'a ne ha'u kiate ia, pea na'a ne mohe mo ia pea na'e fakama'a ia mei he'ene ta'ema'a, pea na'e toe 'alu ia ki hono fale.

NA'E LAHI HAKE 'IA TEVITA 'AE FIEMĀLIE 'I HONO FEOHI MO IA 'I HE TALANGOFUA KI HE FEKAU 'AE 'OTUA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — fakatokanga'i 'ae founa 'e taha 'i he mo'ui 'e fā: na'e manavahē 'a Saula, na'e 'ofa 'a Pelami, na'e mamata 'a 'Eva, na'e to'o 'a Tevita. Na'e 'ikai ha taha 'iate kinautolu na'e fakamālohi'i. Na'e tautautefito 'e he taha kotoa ha me'a 'o mā'olunga ange 'i he le'o 'o e 'Otua, 'o ne foaki ia kotoa ke ma'u ia. 'Oku kehekehe 'ae me'a, ka 'oku tatau pē 'ae fefakatau'aki.)

III. KALAISI — SIPINGA HAOHAOA 'O E FAKAMĀ'OMĀ'OI KOLOA

A. Hepelū 5:8 Neongo ko e 'Alo ia, ka na'e akonekina ia ke talangofua 'e he ngaahi me'a na'a ne kātaki; **NEONGO KO E 'ALO IA, KA NA'E AKONEKINA IA KE TALANGOFUA 'E HE NGAHI ME'A NA'A NE KĀTAKI.**

B. Filipai 2:8 Pea kuo 'ilo ia 'i he tatau 'oe tangata, na'a ne fakamo'ulaloa'i ia, pea talangofua ki he mate, 'io, 'ae mate 'i he 'akau. **[G5013 tapeinoo ■]**

NA'A NE FAKAMO'ULALOA'I IA, PEA TALANGOFUA KI HE MATE, 'IO, 'AE MATE 'I HE 'AKAU.

C. 1 Pita 2:22-23 ‘Aia na’e ‘ikai ke ne fai ha angahala, pea na’e ‘ikai ‘ilo ha kākā ‘i hono fofonga.

[G3058 loidoreo ■] (23) ‘Aia na’e ‘ikai ke toe manuki ‘i hono manukia ia; ‘i he’ene mamahi, na’e ‘ikai te ne fakamana; ka na’a ne tuku ia kiate ia ‘oku fakamaau mā’oni’oni:

NA’A NE MANUKIA, KA NA’E ‘IKAI KE NE TOE MANUKIA; KA NA’A NE TUKU IA KIATE IA ‘OKU FAKAMAAU MĀ’ONI’ONI.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — Na’e ma’u ‘e ‘Epaha ha pule’anga ka na’e ‘ikai ha’ane pule’i ia ‘e ia; na’e ma’u ‘e he ‘Alo ‘a e mālohi kotoa mo e pule’i kakato. Na’a ne fakavaivai’i ia — tapeinoo (G5013, ke fakamā’ulalo’i). Na’e fie taukae’i ia — loidoreo (G3058, ke lau’ikovi’i) — ka na’e ‘ikai ke ne toe tali fakakovi’i. ‘Oku ‘ikai ko e vaivai ‘a e mapule ki he tokanga ‘o’ona; ko e mālohi ia kuo fakalulululu ki he finangalo ‘o e ‘Otua, ‘o a’u ki he mate.)

IV. KO E ME’A ‘OKU TUPU MEI HE FA’A KĀPUI KOLOA — KO E FUA MO E KALAUNI

A. 2 Pita 1:5-6 Pea koe’uhi ko ia, ke mou mātu’aki fai lahi, ‘o taki hake ho’omou tui ki he lototo’a; pea ki he lototo’a ‘ae ‘ilo; **[G1466 egkrateia ■]** (6) Pea ki he ‘ilo ‘ae fa’a ta’ofi; pea ki he fa’a ta’ofi ‘ae fa’a kātaki; pea ki he fa’a kātaki ‘ae angafaka’otua;

KI HE ‘ILO ‘AE FA’A TA’OFI, PEA KI HE FA’A TA’OFI ‘AE FA’A KĀTAKI, PEA KI HE FA’A KĀTAKI ‘AE ANGAFAKA’OTUA.

B. 1 Kolinitō 9:24-25 ‘Ikai ‘oku mou ‘ilo, ko kinautolu ‘oku lele ‘i he fakapuepue ‘oku lele kotoa pē, ka ‘oku ma’u ‘e he tokotaha pe ‘ae koloa? Ke pehē ho’omou lele, koe’uhi ke mou ma’u.

[G1467 egkrateuomai ■] (25) Pea ko e tangata kotoa pē ‘oku fai feinga ke ne ikuna, ‘oku anga fakapotopoto ia ‘i he me’a kotoa pē. Pea ko e mo’oni ‘oku nau fai ia ke ma’u ‘ae pale popongofua; ka ko kinautolu ‘ae pale ta’efa’apopo.

KO E TANGATA KOTOA PĒ ‘OKU FAI FEINGA KE NE IKUNA, ‘OKU ANGA FAKAPOTOPOTO IA ‘I HE ME’A KOTOA PĒ, KOE’UHI KO HA PALE TA’EFA’APOPO.

C. Taitusi 2:11-12 He ko e ‘alo’ofa ‘ae ‘Otua, ‘aia ‘oku ne ‘omi ‘ae fakamo’ui ki he kakai kotoa pē, kuo hā mai ia **[G4996 sophronos ■]** (12) ‘O ne akonekina ‘akitautilu, ke si’aki ‘ae anga ta’efaka’otua mo e ngaahi holi fakamaama, ka tau mo’ui anga fakapotopoto, mo mā’oni’oni, mo angafaka’otua, ‘i he māmani;

KO E ‘ALO’OFA IA ‘OKU NE AKONEKINA ‘AKITAUTOLU KE SI’AKI ‘AE NGAHI HOLI FAKAMAAMA, KA TAU MO’UI ANGA FAKAPOTOPOTO ‘I HE MĀMANI NI.

(‘Eku fifili fakafo’ituitui — fakatokanga’i ‘a hono anga’i: ‘oku tănaki ‘a e fakapotopoto ki he ‘ilo, pea ‘oku langa ‘a e faka’uatāmaki ‘i he fakapotopoto. Pea ‘oku ako’i ‘e he ‘alo’ofa: ko e ‘alo’ofa tatau ‘oku ‘omi ‘a e fakamo’ui ‘oku ako’i kinautolu ke tau fakafisi ki he ngaahi holi fakamāmani mo mo’ui fakapotopoto — sophronos (G4996, fakapotopoto), ‘i he ‘atamai lelei. Ko kinautolu ‘oku lele ki ha kalauni ‘e ‘auha ‘oku nau fakapotopoto — egkrateuomai (G1467, ke fakapotopoto) — ‘i he ngaahi me’a kotoa pē; ‘e lahi ange ‘etau totonu ke pehē, koe’uhi ko ha taha ‘e ‘ikai ‘auha.)

NGUTU ‘O E TOKOUA — ‘A E FOAKI: MAKAR (H4376, KE FAKATAU’AKI) MO APODIDOMI (G591, KE FAKATAU’AKI)

A. 1 Tu’i 21:20 Pea na’e pehē ‘e ‘Ehapi kia ‘Ilaisiā, “Kuo ke ‘ilo’i au, ‘a koe ko hoku fili?” Pea na’a ne pehēange, “Kuo u ‘ilo’i koe; koe’uhi kuo ke fakatau atu koe ke fai ha ngāue kovi ‘i he ‘ao ‘o Sihova.

[H4376 makar ■]

KO HA TU’I NA’A NE FAKATAU ATU IA KE MA’U HA NGOUE VAINA ‘AKAU.

B. Hepelū 12:16-17 Telia na’a ai ha taha fe’auaki pe ha manuki ‘oe me’a tapu, ‘o hangē ko ‘Isoa, ‘aia na’a ne fakatau hono lelei ‘oe ‘uluaki foha ‘aki ‘ae me’akai pe taha. **[G591 apodidomi ■]** (17) He ‘oku mou ‘ilo ‘i he hili ia, pea ne fiema’u ‘ae tāpuaki, na’e teke’i ia: he na’e ‘ikai te ne ‘ilo ke liliu ‘aki hono loto, neongo ‘a ‘ene kumi ia ‘i he feinga mo e lo’imata.

NA’E FAKATAU ‘E HA ‘ULUAKI FOHA HONO LELEI ‘OE ‘ULUAKI FOHA ‘AKI ‘AE ME’AKAI PE TAHA, PEA ‘OKU FAKALAHĪ ‘E HIPELU ‘AE ME’A ‘OKU ‘IKAI ‘I HE TOHI ‘OE NGAHI TU’I — ‘AE LO’IMATA NA’E ‘IKAI KE MALAVA KE TO’O ‘AKI ‘AE FAKATAU KE FOKI.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ‘i he kau tangata kotoa pē ‘oku kau ki he ako ko eni, ko e lea “fakatau” ‘oku tohi fekau’aki mo e toko ua pē: ko ‘Ahapi mo ‘Isoa. Na’e fakatau ‘e ha tu’i ‘a e mā’oni’oni ke ma’u ‘aki ha ngoue vesitapolo; na’e fakatau ‘e ha ‘uluaki tama ‘a hono tofi’ a ke ma’u ‘aki ha kai ‘e taha. ‘Oku faka’osi ‘e he tohi ‘o e Ngaahi Tu’i ‘a e talanoa ‘o ‘Ahapi ‘aki ha fakamaau, ka ko e Tohi Hepelu tokotaha pē ‘oku ne toe muimui ange ‘ia ‘Isoa — ‘o a’u ki he ‘aho na’a ne feinga ai ke toe ma’u ‘a e tāpuaki ‘aki ha lo’imata, ka na’e ‘ikai ke ‘ilo ha feitu’u ke fakatomala ai. ‘Oua na’a ke fakatau koe; ‘oku ‘i ai ‘a e ngaahi fetongi ‘e ‘ikai lava ke toe fakatau totongi.)

C. Tangata Malanga 4:12 Pea kapau ‘e mālohi ha tokotaha ki he tokotaha, ka ‘e fa’a iku’i ia ‘e he toko ua; pea ko e afo tu’o tolu ‘oku motungata’a ia.

KA ‘E FA’A IKU’I IA ‘E HE TOKO UA + PEA KO E AFO TU’O TOLU ‘OKU MOTUNGATA’A IA.

KO E MALUMALU MO E FAKAHOKO — KO E FAKAKAUKAU KOVI TU’O TOLU, MO E TALANGOFUA ‘A E TOKOTAHA

Shadow Senesi 3:6 Pea ‘i he mamata ‘e he fefine ‘oku lelei ‘ae ‘akau ki he kai, mo matamatalelei ki he mata, pea ko e ‘akau ke velele ki ai ke fakapoto’i, na’a ne to’o ai hono fua, ‘o kai, pea na’a ne ‘ange foki ki hono ‘husepāniti, pea na’a ne kai.

KO E TŌ FAKA’AMU MU’A ‘O E TAULA-KITE’I-KOE: KAI, MATA, MO E HOLI KE FAKAPOTO.

1 Sione 2:16 He ko e me’a kotoa pē ‘oku ‘i he māmani, ko e holi ‘oe kakano, pea mo e holi ‘oe mata, mo e laukau ‘oe mo’ui, ‘oku ‘ikai ‘oe Tamai, ka ‘oku ‘oe māmani ia.

KUO TOE FAKAHĪNGOAT’AE ONGO TOKOTAHA TATAU KO IA ‘E TOLU.

Fulfillment Mātiu 4:3-4 Pea na’e ha’u ‘ae ‘ahi’ahi kiate ia, pea pehē ‘e ia, “Kapau ko e ‘Alo koe ‘oe ‘Otua, fekau ki he ngaahi maka ni ke liliu ko e mā.” (4) Ka na’e lea ia, ‘o pehēange, “Kuo tohi, “E ‘ikai mo’ui ‘ae tangata ‘i he mā pe, ka ‘i he folofola kotoa pē ‘oku ha’u mei he ‘Otua.”

Mātiu 4:8-10 Pea toe ‘ohake ia ‘e he tēvolo ki he mo’unga mā’olunga ‘aupito, ‘o ne fakahā kiate ia ‘ae ngaahi pule’anga kotoa pē ‘o māmani, mo honau lelei; (9) ‘o ne pehē kiate ia, “Te u ‘atu ‘ae ngaahi me’a ni kotoa pē mo’ou, ‘o kapau te ke fakatōmape’e ‘o hū kiate au.” (10) Pea talaange ‘e Sisū kiate ia, “Ke ke ‘alu ‘i heni, Sētane: he kuo tohi, ‘Ke ke hū ki he ‘Eiki ko ho ‘Otua, pea ko ia pe te ke tauhi.”

NA’E ‘AHI’AHI’I ‘I HE HOLI KI HE ME’AKAI MO E HOLI ‘AE MATA, NA’E TALI IA ‘AKI ‘AE FOLOFOLA PEA LOTU KI HE ‘OTUA PE TAHA.

Loma 5:19 Koe’uhi ‘o hangē na’e fakahalaia ‘ae tokolahi ‘i he talangata’a ‘ae tangata ‘e tokotaha, pehē, ko e me’a ‘i he talangofua ‘ae tokotaha ‘e fakatonuhia’i ‘ae tokolahi.

KO E ME’A ‘I HE TALANGATA’A ‘AE TANGATA ‘E TOKOTAHA NA’E FAKAHALAIA ‘AE TOKOLAH; KO E ME’A ‘I HE TALANGOFUA ‘AE TOKOTAHA ‘OKU FAKATONUHIAT’AE TOKOLAH.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ko e matapā tatau ‘e tolu: ko e kakano, ko e mata, mo e fiela’i ‘o e mo’ui. ‘I he fu’u ‘akau na’e sio ‘a e fefine, na’a ne holi, na’a ne to’o, pea na’a ne kai. ‘I he toafa na’e ‘ahi’ahi’i ‘a e ‘Alo ‘i he matapā tatau, pea na’a ne tali ‘a e taki taha, Kuo tohi. ‘I he potu na’e hinga ai ‘a e tangata ‘uluaki, ko e talangofua ‘a e tokotaha kuo ne fakamā’oni’oni’i ai ‘a e tokolahi.)

PĀ FAKA’OSI

1 Kolinitō 10:13 ‘Oku ‘ikai ha ‘ahi’ahi ‘e tō kiate kimoutolu ka ko ia ‘oku fa’a hoko ki he tangata: ka ‘oku mo’oni ‘ae ‘Otua, pea ‘e ‘ikai te ne tuku ke lahi hono ‘ahi’ahi’i ‘akimoutolu ‘i he me’a te mou fa’a fai; ka ‘i he ‘ahi’ahi ‘e tofa foki ‘e ia ‘ae hala ke hao ai, koe’uhi ke mou fa’a kātaki ia.

‘OKU MO’ONI ‘AE ‘OTUA, PEA ‘I HE ‘AHI’AHI ‘E TOFA FOKI ‘E IA ‘AE HALA KE HAO AI.

2 Pita 1:6 Pea ki he ‘ilo ‘ae fa’a ta’ofi; pea ki he fa’a ta’ofi ‘ae fa’a kātaki; pea ki he fa’a kātaki ‘ae angafaka’otua; **[G1466 egkrateia ■]**

KI HE FA’A TA’OFI ‘AE FA’A KĀTAKI + KI HE FA’A KĀTAKI ‘AE ANGAFAKA’OTUA.

(Ko e ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ko eni ‘a e ako kotoa ‘i he laine ‘e taha: ko e mapule’i-lelei, ko e egkrateia (G1466, mapule’i-lelei), ko e fua ‘o e Laumālie — koe koe pē ‘oku pule’i ‘e hono mālohi. Na’e fakatau ‘e ‘Ehapi ia, makar (H4376, ke fakatau); na’e fakatau ‘e ‘Isoa ‘ene tofi’a ‘uluaki; ko Saula, Pēliami, ‘Ivi, mo Tēvita, taki taha na’e fakamahu’inga’i ha me’a ‘i he ma’olunga ange ‘i he le’o ‘o e ‘Otua. Ka na’e pule’i ‘e he ‘Alo ia ‘o a’u ki he mate, pea ‘i he talangofua ‘a e tokotaha ‘oku fakatonuhia’i ai ‘a e tokolahi. Pea ‘oku faitōnunga ‘a e ‘Otua: he ‘ikai te ke ‘ahi’ahi’i ‘i he lahi ange ‘i ho’o malava ke kātaki, pea ‘i he ‘ahi’ahi ‘oku ne fai ha hala ke hao ai. Fakaū atu ‘a e mapule’i-lelei ki ho’o ‘ilo, pea lele ki he kalauni ta’e’auha.)

SIVI AKO

1. Kaletia 5:22-23 — Ka ko e fua ‘oe Laumālie, ko e ‘ofa, mo e fiefia, mo e melino, mo e kātaki fuoloa, mo e angavaivai, mo e angalelei, mo e tui, mo e angamalū, pea mo e:

- a) poto
- b) angavaivai
- c) 'ilo

1 Kings 21:20 — Kuo ke fakatau atu koe ke:

- fai ha ngāue kovi 'i he 'ao 'o Sihova
- e) fai kovi 'i he 'ao 'oe kakai
- c) 'alu 'i he hala 'o ho'o ngaahi tamai

3. 1 Samuela 15:24 — Na'e pehē 'e Saula, Kuo u fai talangata'a ki he fekau 'a Sihova, he ko e me'a 'i:

- a) Na'aku manavahē kia Sihova, 'o talangofua ki hono le'o
- e) na'e to'o 'e he kakai ha me'a mei he koloa vete
- Ko e me'a 'i he'eku manavahē ki he kakai, pea u talangofua ki honau le'o

4. 2 Pita 2:15 — Na'e manako 'a Pelami ko e foha 'o Posoa ki he:

- a) ngaahi pale 'o e fa'u me'a fakatatau
- e) faka'apa'apa'i pe he founa totonu
- c) ko e totongi 'oe ta'emā'oni'oni

5. 1 Pita 2:23 — 'I he'ene manukia'i, na'a ne:

- a) na'e 'ikai ke toe manuki
- b) talia toe
- c) na'e 'ikai te ne tuku ke nau

6. Hepelū 12:16 — na'e fakatau 'e 'Isoa hono lelei 'aki 'ae me'akai pe taha:

- a) 'ene tāpuaki
- b) hono lelei 'oe 'uluaki foha
- c) hono tofi'a

7. 1 Kolinito 10:13 — 'Oku mo'oni 'ae 'Otua, pea 'i he 'ahi'ahi 'e tofa foki 'e ia:

- 'a ko ia 'e tofa ai 'ae hala ke hao ai
- b) ha feitu'u fakatomala
- c) ko e ngata'anga 'o e angahala

KI'I TALI: 1-b, 2-a, 3-c, 4-c, 5-a, 6-b, 7-a

'E LAHI HONO VAHEVAHE 'O E AKO KO 'ENI

KO E FOUNGA 'OKU HUHU'I AI 'A KINAUTOLU NA'E FAKATAU: NA'E FAKATAU 'E 'AHAPI MO 'ISAU 'A KINAUA TOTONU, KA KO KOE KUO FAKATAU'I KOE 'AKI HA TOTONGI (1 KOLINITO 6:20) — KUO FAKATAU KI LALO 'I HE ANGAHALA (LOMA 7:14), KA KUO HUHU'I MEI HE MALA'IA (KALĒTIA 3:13).

KO E FOUNGA 'OKU TAUHI AI 'A E KOLO: KO IA 'OKU 'IKAI HANO PULE'I 'O HONO LAUMĀLIE 'OKU HANGĒ IA KO HA KOLO KUO MAUMAU'I, PEA 'IKAI HA 'Ā 'O IA (PALOVEPI 25:28); PEA KO IA 'OKU NE PULE'I HONO LAUMĀLIE 'OKU LELEI ANGE IA 'I HA TOKOTANA 'OKU NE LAVA'I HA KOLO (PALOVEPI 16:32).

FOUNGA HONO LELE 'O E FESI: KO E FA'A MAPULE'I 'I HE NGAHI ME'A KOTOA PĒ 'OKU TAKI ATU KI HONO LELE 'AKI 'AE KĀTAKI 'A E FESI KUO TU'UTU'UNI MA'ATAUTOLU, 'O SIO KIA SISU (HEPELU 12:1-2).

KO E FOUNGA 'OKU HIKI HAKE AI 'A E HALA'ATA: KI HE 'ILO 'A E FAKAMA'UMA'U, KI HE FAKAMA'UMA'U 'A E KĀTAKI, KI HE KĀTAKI 'A E ANGA-FAKA'OTUA (2 PITA 1:5-7) — KOE'UHI KE 'OUA 'E TA'E-FUA PE TA'E-OLA KOE (2 PITA 1:8).

KO E FOUNGA 'OKU TOKONI'I AI 'A KINAUTOLU 'OKU 'AHI'AH'I: HE KO IA NA'A NE KĀTAKI 'A E 'AHI'AH'I, 'OKU NE MALAVA KE TOKONI'I 'A KINAUTOLU 'OKU 'AHI'AH'I (HEPELU 2:18) — NA'E 'AHI'AH'I IA 'I HE NGAHI FOUNGA KOTOA PĒ 'O HANGĒ KO KITAUTOLU, KA NA'E 'IKAI HA ANGAHALA (HEPELU 4:15).

'OKU AKO'I 'E HE 'ALO'OFA: KE MO'UI FAKAPOTOPOTO 'O TATAKI ATU KI HONO 'AMANAKI KI HE 'AMANAKI MONŪ'IA KO IA, MO E HĀ MAI LĀNGILANGI (TITUS 2:13) — KO HA KAKAI MAKEHE, LOTO-MĀFANA KI HE NGAHI NGĀUE LELEI (TITUS 2:14).

SOURCES & CREDITS

Scripture: Revised West Version (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).